

ชรรณนิตย์ นิคมรัตน์ : โนว : การรำประสมท่าแบบตัวอ่อน NORA : KAN RAM PASOM THA
BAEB TUA ON อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.สุพล วิสุทธิรักษ์ ; 303 หน้า. ISBN 974-635-439-5

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการรำประสมท่าแบบตัวอ่อนในเรื่องประวัติ การเตรียมความพร้อมทางร่างกาย การแสดงและแนวคิดในการรำประสมท่า ที่ปรากฏอยู่ในการแสดงโนราจังหวัดสงขลา สตูล ระนอง และนครศรีธรรมราช โดยศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องจากการสัมภาษณ์ การสังเกต การสาธิต และการแสดงจริงของผู้แสดงที่รำประสมท่าแบบตัวอ่อน 5 คน ซึ่งอยู่ในสายตระกูลโนราที่สำคัญและมีชื่อเสียง

ผลของการศึกษาสรุปได้ว่า การรำประสมท่าแบบตัวอ่อน คือการรำโนราที่เกิดจากการคัดเลือกท่าโนราพื้นฐานบางท่าและท่าตัวอ่อนซึ่งได้จัดรูปแบบขึ้นใหม่มาเรียงร้อยเชื่อมโยงท่ารำเข้าด้วยกัน ตามความคิดสร้างสรรค์และความถนัดของผู้รำ เพื่ออวดความสามารถพิเศษเฉพาะตัว การรำปรากฏอยู่ในขั้นตอนที่ 4 คือ ช่วงปล่อยตัวนางรำ ของการแสดงโนราเพื่อความบันเทิงและขั้นตอนที่ 8 คือ ช่วงรำเล่นสนุกของการแสดงโนราแก่บ้าน ผู้แสดงเป็นชายหรือหญิงอายุระหว่าง 10-35 ปี แต่งกายเหมือนการแสดงโนราทั่วไป แต่เมื่อต้องการอวดท่ารำพิเศษจะถอดเทริด เล็บและหาง วงดนตรีประกอบด้วย ทับ โหม่ง กลอง ฉิ่งและปี่ ผู้ตีทับจะต้องรู้จักท่ารำของผู้รำเป็นอย่างดี เพื่อตีจังหวะดนตรีให้ทันกับจังหวะรำเพราะผู้รำไม่บอกให้นักดนตรีรู้ตัวล่วงหน้า

ท่าตัวอ่อนที่ใช้ในการรำพบว่ามี 24 ท่า คือ ท่านั่งรำ 10 ท่า ท่ายืนรำ 9 ท่า และท่านอนรำ 5 ท่า ท่ารำดังกล่าวมีความเป็นมา 6 ประการดังนี้ 1. ปฏิบัติตามแบบแผนของครูในอดีต 2. เพื่อเป็นการบริหารร่างกาย 3. เพื่อเพิ่มรายได้ในการแสดง 4. เพื่อแสดงความสามารถของตนเอง 5. เพื่อแสดงความกล้า 6. เพื่อใช้ประกอบการรำท่ามท การรำประสมท่าแบบตัวอ่อนมีโครงสร้างของการรำ 9 ขั้นตอน ดังนี้ 1. เดินออกจากม่าน 2. ยืนรำ 3. นั่งรำ 4. ยืนรำ 5. ถอดเทริด เล็บและหาง 6. แสดงทวดลายในท่าพิเศษ 7. สวมเทริด เล็บ และหาง 8. นาค 9. นั่งพนักรำโนราตามปกติ การรำมีแนวคิดในการประสมท่ารำสำคัญ 7 ประการคือ 1. นำกระบวนการรำมาใช้ให้ถูกขั้นตอนการแสดง 2. จัดท่ารำจากท่าง่ายไปหาท่ายาก 3. แสดงท่ารำให้เกิดความสมดุลของร่างกาย ในด้านซ้าย-ขวา และด้านหน้า-หลัง 4. ใช้ท่าโนราปกติในการเชื่อมท่ารำ 5. มีผู้ช่วยหรือใช้ภาษาเพื่อให้การแสดงความสามารถเด่นชัด 6. ผู้รำพลิกแพลงรายละเอียดในท่าตัวอ่อนเพื่อให้เห็นความสามารถเหนือผู้อื่น 7. การปฏิบัติในบางท่ามีกระบวนการบังคับใช้ผู้รำต้องปฏิบัติตามลำดับ มิฉะนั้นจะเกิดการบาดเจ็บของกล้ามเนื้อ

การรำประสมท่าแบบตัวอ่อนในปัจจุบันนี้มีผู้แสดงได้น้อย เพราะผู้รำต้องมีท่าตัวอ่อนอีกทั้งการฝึกก็ยากใช้เวลานานกว่าปกติ ดังนั้นจึงมีผู้สืบทอดน้อย ทำให้หาการแสดงแบบนี้ได้ยาก น่าจะได้มีการหาวิธีอนุรักษ์ ส่งเสริมและเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักสืบไป

ภาควิชา นาฏยศิลป์
สาขาวิชา นาฏยศิลป์ไทย
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม